

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TARSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedezményben részvétel.
 Nyitvatartás 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Szemle.

"A kormány együtt" cím alatt azt írja a Magyarország, hogy miután a kormány tagjai most együtt vannak, legjobb lesz, ha a kormány szét megy. És pedig azért menjenek el helyeikről, mert a lemondó kormány tagjait úgy ismeri az ország, mint föltétlenül alkotmányosan érző és gondolkozó magyar embereket. Meltán elvárja tehát tőlük az ország (értsd: a "Magyarország") hogy egyöntetűleg terjesszék elő javaslatukat az iránt, hogy a király az ország kormányzatát a parlamenti többségre: a függetlenség pártjára bizza.

És miért? azért, mert egy alapvető kérdésben a kormány kebeleiben nincs meg a szolidaritás. Ebből az alaptól kell a kormánynak kiindulnia, ha a kibontakozás körül királynak és nemzetnek jó szolgálatot akar tenni. Már pedig a mostani kormány 67-es kormánytagjai nem hajlandók az önálló bank álláspontjára helyezkedni, sem a függetlenségi miniszterek nem helyezkedhetnek a közös bank álláspontjára. A kormány 67-es tagjainak jogukban áll az, hogy az önálló bank ellen érveljenek és szavazzanak, de nem áll jogukban az, hogy a parlament és a nemzet többsége ellen kormányozzanak. Kisebbség csak úgy vehet részt a kormányzatban, ha hozzá simul a többségi akaratához ha nem: akkor az ellenzékben van a helye.

Igy szól a "Magyarország". Mar most méltó kíváncsisággal várja az ország, hogy miként szalad ellenzékbe Wekerle, gf. Andrássy, Darányi? De az már nagyon valószínű, hogy függetlenségi alapú függetlenségi kormányt nem fog a király kinevezni. Kinevezhet miniszterekké a függetlenségi párt-hoz tartozó férfiakat, minő pl. most is Kossuth, gf. Apponyi, de hogy az 1867: XII. t.-cikket függetlenségi jellegűvel cserélje fel, arra — ez idejűleg — semmi kilátás sincs.

És ezt éppen oly jól tudja a "Magyarország" is, mint bárki más és mégis prédikál, mert hát neki ez esik jól. Hogy helyes ez a politika? hogy ebből támadnak-e és minő veszedelmek? hogy az obstrukció veszteségeit újabbak követhetik-e s ha igen, azok minő hátránnyal fognak végződni? az mind nem érdemel némi megfontolást? De az nagyon valószínű, hogy Kossuth, Apponyi és társai mégis csak fontolóra veszik a helyzetet, mert eléggé megismerhettek.

Va banque-ot játszani nem szabad. Lehet hogy Hollók sem fognak, de csak akkor ha a mostani 67-es miniszterek helyén is függetlenpártiak fognak ülni 67-es programmal és egy darabig legalább nagyszerű jelszavakkal és mézes-mázás formulákkal.

A Múzeumok és Könyvtárak

országos szövetségének 1909. évi szeptember hó 25. és 26. napján Nagyenyeden megtartandó közgyűlése.

Kiváló megiszteltetés jut vármegyénk részébe midőn e kiváló tudományos férfiakból álló és nevezetes kulturális hivatású szövetség Nagyenyeden tartja közgyűlését és Gyulafehérvárt megszemléli a város nevezetességeit, köztük az "Alsófehérvármegyei

történelmi, régészeti és természettudományi egyesület" gazdag, érdekes muzeumát, melyet a kiváló szövetség támogat leghathatósabbban.

A szövetség elnöksége és tagjai f. hó 25-én, szombaton reggel indulnak Budapestről és Aradon át délután 4 óra 51 perczkor érnek Tövisre, hol a vármegye részéről Inczedy Joksmán Ödön dr. vm. főjegyző üdvözli.

Tövisről külön vonat hozza a kedves vendégeket Nagyenyedre, hol dr. Varró László polgármester üdvözli. — Este 8 órakor a nagyenyedi dalkör estélye, mely állani fog három számból: 1. Beethoven C-moll szimfóniájának első tétele; 2. Veress Gábor "Bujdosó éneke" vegyeskarral, szólokkal és végül 3. dr. Inczedy Joksmán Ödön énekel és hegedül, azután pedig ismerkedési estély lesz.

26-án vasárnap délelőtt fél 9-től fél 10 óráig a szövetségi tagok gyűlékezése a Bethlen-főiskola dísztermében s megbízó levelek átadása a szövetség titkáranál. Azután következik a közgyűlés, melyet dr. Wlassics Gyula a legfőbb közigazgatási bíróság elnöke, volt m. kir. közoktatásügyi miniszter, v. b. t. nyit meg előlki beszéddel. — A jelentések és zárszámadások betérjesztése után új szövetségi tagok választása következik s végül Ferenczi Zoltán dr. előadása a könyvtárakról.

Délután 12-től 1/2 2 óráig a Bethlen-főiskola gazdag, érdekes gyűjteményeinek, a város nevezetességeinek, Csató János ny. alispán nagybecsű ornithologiai muzeumának megtekintése, délután 2 órakor pedig közös ebéd lesz, melyet a Bethlen-főiskola és a város együtt adnak.

26-án délután 5 óra tájban indulás külön vonattal Gyulafehérvárra. Este 8 órakor estély, melyet a város rendez.

27-én hétfőn délelőtt Gyulafehérvár nevezetességeinek, a történelmi társulat muzeumának megtekintése.

Reméljük, hogy e tudományos jellegű kirándulás kellemes és hasznos tanulságokkal fog szolgálni.

A közigazgatási bizottság gyűlése.

F. hó 10-én tartott KB. gyűlésen br. Kemény Árpád főispán elnökölt. A választott tagok közül jelen voltak: Zeyk Gábor, Gáspár János, Csató János, Török Bertalan, gf. Bethlen Sándor.

Br. Bánffy Kazimir alispán havi jelentése után a balászfalvi és nagyenyedi kir. fogházak megvizsgálásáról számolt be.

Inczedy Joksmán Ödön dr. főjegyző, Szilágyi József körjegyzőnek hivatalától lett felfüggesztési ügyet adta elő. Anka Sándornak a vm. árvaszék elleni panaszát elutasították.

Zalányi Farkas aljegyző előterjesztésére Zeisler Henrik felebbezése a nagyenyedi imperiálsajtó gyár elleni puszós ügyben elutasítottatott.

Nagy Ignác vízépítészeti hiv. főnök az oláhdálya-sárpataki vízvezeték ügyet adta elő. A KB. czélszerű módosítástételre hívta fel a mérnökséget.

Cirner Ákos aljz Nagyenyed város kövezetvám ügyet adta elő, az iparkamarának a vámdijakra s az építészeti hivatalnak az

ut irányára vonatkozó javaslataival. A KB. sürgető megkeresést intéz a kereskedelmi miniszterhez, kérve a sugárut ügyébeni határozatot.

Horváth József aljz mezőrendőri, Kovács Kelemen aljz filloxera rovataltörlési, ifj. Daniel Lajos gyakoruok gyógykölség ügyeket adtak elő.

Dr. Jenev Elek arv. sz. elnök jelentése szerint az ügymenet rendes.

Dr. Doboz Vilmos főorvos jelenti, hogy augusztus havában a közegészségi állapot a heveny fertőző betegségek miatt kedvezőtlenebb volt. Született 698, meghalt 419. Roncsoló toroktöb, vörheny, kanyaró, hagymáz, hökhurut (93 beteg, meghalt 4) fordult elő. Megbetegedett 191, meghalt 14, ápolás alatt maradt 118. A vm. korházban ápolatott 132 beteg, meghalt 2, ápolás alatt maradt 54.

Bereczky Miksa h. p. ü. igazgató jelentése szerint augusztus havában befolyt egyenes adóban 147866 kor. 20 fill, hátralek 22805597 kor, összesen befolyt f. évben 749.272 kor. Ezen kívül 17 ügyet adott elő.

Daniel Imre kir. ügyész jelentése szerint a fogházak állapota rendes.

Nehéz János kir. taufelügyelő jelentése szerint a tövisi ált. iskolába Benedek Jolán, Verespatakra Orgovics Augyalka, Almorra Gábor Áron neveztetett ki. A tóháti es trimpoeli g. kel. iskolaknál előfordult rendellen-ségek miatt intézkedés tetetett.

Albert Iván kir. épít. hiv. főnök jelentése szerint a közutak megfelelő állapotban vannak. A marosportusi ideiglenes Maroshid építést a katonai utászcsapatok végzik. A törv. hatosági utakon levő hidak javítási munkája folyamatban. A csombordi Maros hid építése f. évi nov. 15 dik határidővel vállalatba adatott.

Székelv Károly áll. állatorvos jelentése után a KB. gyűlése véget ért.

Színház.

Szombaton és hétfőn a "Csókkirály" került színpadra igen jó előadásban és sikerült díszletekkel. Sugár Aranka és Jobai Nusi játéka és énekszámai egyaránt megnyerő volt, méltán kaptak a közönség elismerését. Helyesnek, sőt dicsérendőnek tartjuk az igazgatóság körültekintő cseréjét, hogy Miskát nőtaggal személyesítette; így enyhítette a darabnak kissé ledérfeleségét. Baróti nagyon jó polgármester volt.

Vasárnap a régi népszínművek legjobbját a "Piros bugyelláris"-t játszották. A sok idegen brettli között jól esett látnunk a felelevenített népszínművet is, mely minden kis részében gondos előadás volt. A szereplők élükön az igazgatóval, ki a bírót alakította természetesen, jómaga módjával, élvezetet szereztek. Sugár Arankát mintha sohasem láttuk volna elevenebbnak, kedvesebbnak, olyan szaporán játszott, éppen ennivaló mennyecske volt. Népdalait lelekből énekelte hozzá. Zilahy János Csillag örmestert rátermettséggel játszotta meg, ma e szerepben tűnt ki eddig legjobban egyénisége. Bogó, Baróti, Bónyi és Demeternek volt még jó része az élvezetes előadásban.

Kedden a "Mongolin úr felesége" című sikertelen vígjáték ment keresztül a többi jó között. A mi benne jó volt, az

Bogyó és Szathmáryné igyekezete lehetett. Zilahyuk, Pal Erzsinek, Arany Olgaéknak szenvedő szerep jutott, nem egészen az ő tévedésükből.

Szerdán nagy közönség előtt játszottak „A dollárkirálynő”-t. Ehhez a világhírű operetthez méltó jó előadást mutattak be színészeink. A rendezés, a zenei rész kicsi színpadunkhoz mérten kellemes hatással volt a szépszámu közönségre. A siker Sugar Aranké (Gladys) az ő színészi tehetsége, aztán Barótié (Cauder), Jobai Nusié (Daisy), Zilahy (Denes), Bogyóé (Tom), Demeteré (Dick). Kicsi szerepben kitűnő alakítása volt még Szathmárynénak. Buday Ilonka Olgaé játszott, arczjátékával sikertelenül. Bónyi elég jó énekel.

Csütörtökön színműjajándék került színre, a „Tolvaj.” A tartalmas, életpaszettal teli színművet minden mozzanatával összevágó előadásban láthattuk. Hatan játszottak, jó erők. Elismerés helyesen átgondolt, megalkotott játékokért. Szathmáry Lagardest, Zilahy Voysint, Arany Olga Louset játszották, a mellékszerepeket Bogyó (Zambault) Bónyi (Fernand) és Szathmáryné (Lagarde) alakították a legjobb odaadással.

Pénteken a „Tatárjárás”-t ismételték zónában, más szereposztással. Mától új baritonistája van a társulatnak; ez hiányzott. Nagy Gyula jött Nagyváradról. Szathmáry Lajosnak, a társulat titkárnak és tehetséges tagjának csütörtökön jutalomjátéka lesz. Színre kerül a „Sherlock Holmes”

Vegyes hírek.

Lapunk az országgyűlési szünet alatt hetenként egyszer, vasárnap jelenik meg.

— **A tanév ünnepélyes megnyitása** a Bethlen-főiskolában f. hó 5-én, vasárnap délután nagy közönség részvétele mellett folyt le. Az ifjuság éneke után Lázár István, az új rektor-professzor kiválóan érdekes és szép megnyitó beszédet mondott, kiemelve a műveltség azon elemeit, melyeknek nevelésére az iskola hivatva van. Zajos éljenzés és taps követte a kitűnő rektor-professzor lelkes beszédét. Azután Málnási Károly, a főiskola új rokonszenves, ifjú tanára tartott székfoglaló előadást, melynek tárgya: Zeus, Homerosz felfogása szerint a többi istenekhez, a sashoz és az emberekhez való vonatkozásban — gazdag tanulmányra vallott és élénk tetszésben részesült. A rektor-professzor meleg hangon üdvözölte az új kartársat. Az ifjusági zenekar szép játéka után a kollégium új segédtanárai Balogh Zsigmond, Bálint József, Diószegi András, Kovács Kálmán, Kollár János, Jekely Lajos és Szabó Árpád senior sorakoztak a rektor-professzor előtt, ki szép szavakban jelezte hivatásuk fontos voltát és felhívta nemes kötelességük hűség, eredményes teljesítésére. Az ifjuság éneke zárta be a szép ünnepélyt s mi szívünkben óhajtuk, hogy a főiskola szép multjához hiven fokozott lelkesedéssel és teljes sikerrel munkálja nagy hivatását ez új tanévben.

— **Cook és Peary.** Amig Kopenhágában Cook doktort lelkesen ünnepelték a derék dánusok, keserű támadást is kellett kiállania a kételkedők táborától, de különösen Pearytól, a hirneves északsarki utazótól, ki szintén oly szerencsés volt, hogy 18 évi küzdelem után, miközben 4 sarki expedíciót vezetett, elérte az északi sarkot, de egyúttal kereken tagadja, hogy Cook dr. itt lett volna. Már most a tudományos világ ahelyett, hogy meghatottan örvendhetne a nagyszerű eseménynek, bámulva olvassa azokat a szidalmakat, melyek Cook és Peary fejére hullanak. Cook maga nem szitkozódik, de hívei

közül Osborn, az amerikai sark-klub elnöke szájhősnek nyilvánította Pearyt, Peary pedig a New-York Timesben kijelentette, hogy Cook becstelen ember. Nincs mit tenni, mint mind a kettőt ismét hajóra rakni, hogy külön-külön kifogástalanul fedezzék fel a hamisítatlan északi sarkot.

— **Bucus-lakoma.** Bartha Zsigmond ny. rektor-professzor tiszteletére, nyugalomba vonulása alkalmából a Bethlen-koll. előjárósága f. hó 8-án este a kollégium etkező helyiségében lakomát adott, melyre az előj. tagjai, a tanárikar és a gazdasági tisztviselők voltak hivatalosak. Ugyanekkor bucsuzott el Bartók György dr. tanárt is, ki a kolozsvári ref. theol. akadémia tanára lett. Egyúttal az újonnan választott Málnási Károly r. tanárt és az új helyettes tanárokat is köszöntöttek.

— **Jóváhagyott pótdadó.** A községi jegyzői nyugdíjalap ez évi hiányának fedezésére a mult év október 21-én tartott vármegyei közgyűlés 1/2% vármegyei pótdadó kivetését határozta el. Ezt a pótdadókivetést a belügyminiszterium jóváhagyta. A négy várost, Abrudbánya, Gyulafehérvár, Nagyenyed és Vizaknát ez a pótdadó nem érinti.

— **Veszétség.** Városunk területén vezetett kutyát találtak, és a rendőrség idejében igyekezik a veszétség terjedését megakadályozni. 40 napos ebzárlatot rendelt el. Kutyákat csakis pórazon szájkosárral szabad kivinni az utcára.

— **Felhívás.** A városi adóhivatal az utadó kiv. lajstromot 14 napi közszemlére kiteszi; felhívja az adózó közönséget, hogy az alatt a 14 nap alatt a kivetési lajstromot megtekintheti.

— **Felborult szekér.** Nagy Istvánné felenyedi gyömolcsárú asszony szekérével az újvári heti vásárra menet Décsén felborult és bal felső karját eltörte.

— **Elgázolás.** Magyarbagóban Oltyán János nevű 6 éves kis fiucskán keresztül ment egy megrakott szekér és ballábát össze törte. Az utca közepén játszodozott.

— **A borászati kongresszus** Versecczen nem ebben a hónapban lesz. Elhalasztották november 21 és 22-dikére, amikor már az idej új tort is be lehet mutatni a külföldi borvásárlóknak.

— **Az ősz Erőmei közé** tartozik, ha a legdivatosabb és amellet a legjutányosabb toalettekre tesznek szert. Hölgyközönségünknek ezeket az ősi örömeiket szerzi meg Weiner Mátyás (Budapest, Andrassy ut 3) aki óriási raktárt tart a legfrissebben érkezett gyapjukelme újdonságokból, bluz és pongyola kelmékből, flanelékből, barchetéből és az összes toaletteczikkekből. Minták vidékre készséggel küldenek.

CSARNOK.

Évnyitó beszéd.

Tartotta 1909. szeptember hó 5-én **Lázár István,** kollégiumi rektor-professzor.

Kedves Ifjág!

Isten nevelen, az Ő áldását kérve kezdtek meg az új iskolai esztendő, hittel, reménnyel, bizalommal. Isten nevével üdvözöllek én is benneteket, mikor édes anyátok ölelő karjai közül, édes atyátok intó szavától kiserve, a szeretet gondjaitól és pihenéstől testben, lélekben megerősödve hozzánk visszatértetek. Nyugodjék meg az új esztendőn, annak minden munkáján, a ti tehetségeitek fejlődésén, a mi örömlünkön és szülőitek reménységén az Ur áldó tekintete! Hogy ennek az intézetnek nemes célját, melyben benne van a ti munkásságtok célja is, mi-nél teljesebben megvalósíthatassatok.

Hogy melyik az a cél, melynek szolgálata az alapító fejedelem ezt az intézetet megalkotta, melyet szolgáltni kell itt minden tanításnak és minden rendelkezésnek; erről akarok én nektek röviden szólni az új esztendő első órájában.

Bethlen Gábor iskolája azért nyitja meg kapuit és szeretetét elöttetek, hogy művelt emberek, s műveltségekkel a baza és egyház munkás polgárai lehessetek.

A műveltség tulajdonképpen az emberszellemi élete; megvan benne a gondolkodás, s szabadsága, az ítélet biztossága, az érzelem nemesége és a cselekvés határozottsága. A tudomány mindenestre szükséges eleme a műveltségnek, hogy ismerjük a körülöttünk levő természetet, az emberi szellem és társadalom fejlődésének fokozatait. Még inkább azért, hogy meg tudjuk ismerni azon kötelességeket, melyek reánk várnak ott, a hová sorsunk állít, vagy egyéni elhatározásunk. A tudás azonban maga csak egy részét teszi a műveltségnek. A művelt ember nemcsak tudja, mi a kötelessége, hanem azt hiven és pontosan teljesíteni is igyekezik. Tudja, mi a szép a természetben, művészetben és az erkölcsi világban; de ez az ismeret csak akkor lesz igazán eleme a műveltségnek, ha azért a széperet lelkesedik, azt saját életében és környezetében megvalósítani is törekszik. Ismeri a maga és mások jogait; de a másét tiszteletben is tartja, a mint megkívánja, hogy az övét is tiszteletben tartsák. És szereti embertársát, mert lelke az egyéni önzésen felülemelkedett s ebben az emelkedett állapotban a szeretet a legnagyobb tökéletesség.

Művelt ember tehát az, ki fel tudja ismerni, hogy mi a jó, szép és czélszerű; s azt a maga s embertársai életére alkalmazza.

Az ismeret vagy tudomány, akármilyen nagy és általános is, egymagában nem tesz művelt emberré senkit; a tudás műveltségé csak a jó érzésű és fejelemzett gondolkodásu ember erős akarata által lehet.

Hallottatok vagy hallani fogtok a klaszszikus világ nagy emereiről, kik nagy tömegek felett uralkodtak és vezérkedtek; az embereket a vad állapotból kiemelték, közös védelemre, közös küzdelemre, társas életre gyűjtötték; bennük az isten, haza és jog eszméjét felkeltették.

Ismeritek a magyar történet vezérférfait, kik ezt a hazát megszerezték és a magyar nevet sok munka, sok önfeláldozó küzdelem után dicsőséggel hagyták unokáikra.

Tanulni fogtok az emberi szellemnek a végtelenségbe néző kutatásairól, felfedezéseiről és diadalairól, melyeket a természet-tudományok, főképp a technika és orvostudomány, hősei világhódító bátorsággal kiküzdöttek.

És elöttetek áll a keresztényiség megalapítójának és terjesztőinek s a reformáció bajnokainak fényes példája, kik megnyitották az ember számára a szeretet istenországát.

Ezeket mind a lelkesedés és erős akarat tette nagyokká.

Valamennyi balsikernek s a vele járó lehangoltságnak és szegénységnek, sok szerencsetlenné vált emberi életnek egyetlen nagy oka van: az akarat gyöngesége, az erőlkijetéstől való irtózás. Tétlenség, gondatlanság, lanyhaság, könnyelműség, szórakozottság mind csak különböző elnevezés arra, a mi alapjában véve restség.

Az ember műveletlen állapotának legjellemzőbb vonása a restség. A vad ember csak a parancsoló szükség: éhség vagy önvédelem alatt vállalkozik huzamosabb erőlkijetésre s a rendszeres munka olyan teher rá nézve, hogy előle menekül, ha máshová nem lehet, a megsemmisülésbe.

De nem is kell ilyen messzire menni példakért. A gyermek csak hosszú idő alatt tudja a kitartó munkát megszokni. S milyen ritka az a munkás, a ki jobban igyekeznék munkáját végezni, mint a hogyan elődeitől látta. Tanulók közt is vannak olyanok, a kik csak éppen annyi erőt fejtenek ki, azt is csak a vizsgálatok közeledtekor, a mennyi őket egyik osztályból a másikba nagynehezen átsegíti. Ezekből lesznek rendszeren azok

a minden magasabb gondolat, érzés és törekvés nélkül való egyének, kik a szellemi fejlődésnek minden igénye, a haladásnak, emelkedésnek és szellemi élvezeteknek minden ahitása nélkül valami jelentéktelen foglalkozásban, jóformán egy ülőhelyen öregszenek meg a nélkül, hogy Istenadta képességeiket kifejtteni még csak meg is próbálták volna; akiknek egyetlen örömük, hogy nem kell gondolkodniuk s az evés, ivás, alvás ösztöne ellen küzdeniök. A gyámkodó szolgálati szabályzat a gépies mozgás jellemét nyomja működésükre és megfosztja őket a lelkes munka és öndudatos élet fáradságos díszétől.

Minden örömeink fáradság az ára. Az élvezet, melyet valamely új ismeret megszerzése, iskolai vagy önképző feladat sikeres megoldása a körülöttünk levő rend és tisztaság, szóval a siker, annak öröme és elismerése nekünk szerez: mind kezdeményező erőt követel. S mivel csak azok az örömeink valódiak, melyek töltünk, nem pedig a pusztán véletlentől függenek; melyek tehát tetszes szerint megismételhetők: a rest ember a legkietlenebb életre van kárhoztatva. Elszalasztja az élet örömeit, mert kezét nem nyújtja utánuk. Olyan mint a festett katonát, a ki kardját örökösen felemelve tartja, de egyszer sem sujt vele. (Payot: Az akarat nevelése.)

De jól figyeljétek meg: a pillanatnyi, vagy csak ideig-óráig tartó erőfeszítés, még nem alkalmas eleme a műveltségnek. Ide mérsékelt, de folytonos erőfeszítésre van szükség. A műveletlen népek boldogulását nem az gátolja, hogy nem tudnak nagy erőt kifejteni. Hogy ne tudnának? Hanem a rendszeres és kitartó munkát nem értik és nem bírják. Bizonyosan láttatok már szabadon száguldó paripát, mely versenyt fut a szelek viharával. Igazán poétikus látvány, gyönyörködni lehet benne. Nagy erő nyilatkozik meg ebben a büszke rohanásban. De ennek a paripának hasznát csak akkor lehet majd látni, mikor a szabályozott és kitartó munkát, a feket és tüzetést megtanulta. A rohanó vizáradat, mikor gátakat szakít, vetéseket tarol; fát, sziklát, állatot, embert ragad magával: a maga felelmetes voltában felséges látvány lehet; de az emberi műveltségnek eszközevé csak úgy válhatik, ha szabályozva és mederbe szorítva, zsilipeken át bocsátva, mérsékelt és állandó munkát tud végezni; hordja a hajót, hajtja a malmot, gyárat szüntetlenül. Így van az emberi erővel is. A török nép terjedelmes birodalmat hódított meg. De nem tudta megtartani, mert nem volt meg az energiájának az az állandósága, mely az ország igazgatását szervezi, könnyű közlekedést, ipart, kereskedelmet és magasabb szellemi életet teremt. A rest tanuló is tud esetleg nagy erőt kifejteni a vizsgálatok idején; de művelt ember nem lesz addig boldog, míg a folytonosan ismétlődő s így állandó természetű munkát meg nem tanulta.

Az ember művelődésének hosszú és magasba vivő útja s ennek az útvonálnak nagyon sok állomása van. Ezek az állomások mind szükséges fokozatok ahhoz a magaslathoz, hová minden művelt embernek törekedni kell: az önuralomhoz, s a legszebb értelemben vett szabadsághoz. Vagyis ahhoz az állapothoz, melyben a magunk akarata uralkodik gondolkodásunkon, érzésünkön és minden cselekvésünkön.

Az első lépéseket ezen a hosszú úton az édes anyák kezei és gondjai közt tették meg; a ki benneteket ösztönszerű és végtelen türelemmel szoktatott rendhez, tisztasághoz, engedelmséghez; s az emberi öntudat csiráit szerető kézzel ápolgatta. Nincs több olyan erő, mint a mennyit egy édes anya ki tud fejteni gyermekéért; s nincs több olyan siker az ember szellemi fejlődésében, a mely felérne egy gondos anya önfeláldozó munkájának sikerével és érdemével. Gondoljátok áldó imádsággal édes anyátokra; szerezzetek örömet neki haladástokkal; tehetségetek csiráit szeretete melegével öntözzétek; az ő szeretetét, a szeretetnek ezt a türelmes, verejtékes nagy munkáját soha eléggé meg nem hálálhatjátok.

Az édes anya kezéből átveszi a gyerme-

ket az iskola; az ő megkezdett munkáját folytatjuk mi is, mikor kézenfogva tovább vezetgetünk benneteket.

Megkívánjuk és elvárjuk tőletek, hogy a saját magatok s ezen intézet tisztaságára és rendjére gondosan ügyeljétek. Ezt különösen lelketekre kötöm most, mikor intézetünk elüljárósága nagy áldozatkészséggel úgy rendezte be a ti iskolai otthontokat, hogy az a tisztaság, rend, jóízlés és egészségtek igényeinek fokozott mértékben megfeleljen. Hálátlauság és kíméletet nem érdemlő tisztetlenség volna, ha az intézet tisztaságát és rendjét a tanulói becsület kérdésévé nem teennétek. Szegény volna az ifjuságra, ha a rendetlen és durva hajlamokat a maga körében korlátozni nem tudná. Minel több laknak egy épületben, annál nagyobb szükség van arra, hogy minden a maga helyén és idején s pontosan a megállapított rend szerint történjen. S minél nagyobb rend van valamely intézetben: annál kedvezőbb a vélemény azon hely lakóinak a műveltségre való képességéről és törekvéséről. A rend szeretete és megszokása megedzi az embert, hogy az esze és szíve is rendben legyen akkor, mikor szüksége van rá; nem a csapongó képzelet, hanem a megfontolás kormányozza tetteit. A rendnek és tisztaságának megszokása előkészíti, megedzi az embert arra, hogy attól is, ami erkölcs tekintetében tisztátalan és rut, elforduljon és tartózkodjék. Szabad ember is csak az lehet igazán, aki híven megteszi azt a jót, amit a törvény kötelességül reá ró! S a szabadsága abban valósul meg, hogy a jót már nem pusztán kötelességből, hanem meggyőződésből is cselekszi.

Az akarat erősítésének egy igen fontos eszközt akarom megemlíteni s ez a jóegészség gondozása. Az akarat és annak legmagasabb formája, a figyelem, elválaszthatatlan az idegrendszerrel. Semmi erőfeszítést, semmi kitartó munkát nem lehet végezni, ha az idegközpontok gyorsan kimerülnek. A testi satnyasággal együtt jár a gyöngye akarat; a rövid, ernyedtt figyelem. A szép eszmékért való hevülés majd mindig azokkal a pillanatokkal jár együtt, melyekben testi állapotunk, mint jól hangolt hangszer, hamis hangok nélkül működik. Ezekben az erővel tei pillanatokban figyelmünk éber; az akarat valóssággal mindenható. Ha ellenben gyöngék, erőtlenek vagyunk: súlyosan érezzük azokat a láncokat, melyek szellemünket a testhez kötik; s az akarat kudarcának oka gyakran a testi gyengeség, beteges állapot. A tanuló életben különösen nagy hiba az ilyen gyengeség, mert szórakozottsággal, figyelmetlenséggel jár; arra nézve pedig, aki figyelmetlen és szórakozott, az eltöltött drága idő haszontalanul és nyomtalanul vész el.

Minden olyan munkának, mely az ember erejét igénybe veszi ugyan, de ki nem meríti, természetes jutalma a jólesés, az öröm érzete. Ha már a munka kezdetén beáll a kimerülés: akkor az erő növekedésének ez a kellemes érzése nem jelentkezik; hanem ellenkezőleg jelentkezik a fáradság, a fásultság kínzó érzése. Az elgyengült szerencsétlenek számára a munka nem hozza meg azt az egész valóinkat átjáró örömet, mely a munka jutalma szokott tenni; nekik a munka csak teher, kín, gyötrelme. A jó emlékezetre is hatása van az egészségnek; a jól működő vérkeringés az agyba jól táplált, tiszta vért viszen: az emlékek is készséggel és hosszú időre vésődnek.

Olyan az élet, mint a sakkjáték. A játékban türelmes, de határozott ellenfelünk van; a hibát nem szokta megbocsátani; de pazar nagylelkűséggel fizet a jó játékosoknak. Ez ellenfelünk a természet. Jaj annak, ki a játék szabályait nem ismeri! (Payot: „Az akarat nevelése.”)

Az egészséges élet főszabálya az, hogy óvakodni kell mindattól, amit az egészségre ártalmasnak tudunk. Iskolai törvény, tanárok és felügyelők figyelmeztetése, az orvos tanácsa, az egészségtan buzgó hallgatása, mások példája és magatok tapasztalata: mind bő alkalmat nyújt nektek megtanulni, s ami fő, megszokni azt, ami hasznos, és elszokni attól, ami káros az egészségre. Mindenesetre legkárosabb a tisztátalanság és mértéktelenség,

melyek rossz hatásuk mellett lestélyesztik az embert az állati élet fokozatáig.

Az egészséges testi erőt edzeni kell, hogy a káros hatásoknak ellenálljon. Ennek egyik módja a szabad levegőn való mozgás, mi alatt az ember háromszoros mennyiségben fogyasztja a vértáptáló oxigént. Utána a munkát dusabb vérrel s tevékenyebb lélekzés mellett végezzük. Az agy erősebb és hosszabb erőfeszítésre képes.

Másik elfogadott és kipróbált módja a rendszeres és határozott mozdulatokban nyilatkozó izomműködés. Ezt, ha valaki szokásává teszi, legkitűnőbb iskolája a tetterőnek. Jó hatása van az értelemre is: eszméink világosak, benyomásaink élénkek. Mig az izmok tétlensége s a vele járó bágyadság az értelem működését is gyengíti, benyomásaink nehezen ujjulnak fel; szívesen maradunk otthon boros egyhangúságban, átadva magunkat az unalomnak és kedvetlenségnek. Ilyen rendszeres és határozott mozdulatok az iskolai testgyakorlásban az u. n. szabadgyakorlatok, melyek főképp a testtartás fegyelmezésére szolgálnak; ilyen hasznos módja továbbá a testi erő edzésének a kézimunka, mely a rendszeres mozgás mellett határozottan leköti a figyelmet és még a találmányosság s ügyesség sikerének örömeivel is jár.

A test edzéséről szólván nem mulaszthatom el, hogy egy tévedésre fel ne hívjam a figyelmeteket. Az egészséget és izomerőt nem szabad összetéveszteni. Jól érezzük magunkat? Ez annyit jelent, hogy szerveink jól működnek s a hőmérséklet változásainak ellenállunk. De ez az ellenálló képesség semmi összefüggésben nincs az izomerő nagyságával. Az erőművészek és zsákhordók nagy izomerejük mellett gyenge egészségű emberek lehetnek; az meg épen bizonyos, hogy a nagy erőfeszítés után kimerülnek, bágyadtak; míg sok szobatudósoknak közepes testi erő mellett vas egészséges és kitartó munkaereje van. Nemcsak ne keressétek az atléta-erőt, hanem határozottan kerüljétek; mert az csak erőltetett gyakorlatok által gyarapszik; s az ilyen gyakorlatok azonkívül, hogy a szabályos lélekzést akadályozzák s vértolulást okoznak a nyak- és homlokerekben: kimerítenek benneteket s minden egyéb munkára képtelenné lesztetek. Magatok is tapasztalhattátok, hogy a kik a testgyakorlatból sportot csinálnak, a szellemi munka terén elmaradnak. Lehetetlen egyszerre erős fizikai s erős szellemi munkát végezni. A szellemi munkás a figyelem által nagyobb erőt fejt ki, mint egy földmivelő munkás s azért olyan erőltett gyakorlatokra semmi szüksége sincs, melyek a táplálkozás anyagfőlölségének felhasználását sürgetik. Az atléták sportja nem olyan embernek való, a kiknek szellemi munkát kell rendszeresen végeznie, sőt abból kell megélnie. Mindaz az erő, a melyet erőszakra os testgyakorlásra fordítunk, a szellemi munkára nézve elveszett. Az izomerő szerepe napról-napra jelentéktelenebb, mert az értelem a gépek jóval hatalmasabb erejével pótolja azt. Sőt az izomerejük által kiváló embereknek is az a sorsuk, hogy mindinkább a gépek szerepét kell vállalniok. Engedelmes eszközökké válnak azok kezeiben, akik gondolkoznak. Egészségteket úgy fogjátok helyesen gondolni, ha mindentől, a mi tisztátalan és mértéktelen, óvakodtok; mikor fáradtak vagytok, megpihentek; az ellenálló erőt és testi fegyelmezettséget szabad levegőn való sétával, játékkal, tornagyakorlatokkal, esetleg vívással, mely a test-edzés művészete, növelitek; de az izomerő fejlesztéséből sportot nem csináltok, vagyis azt erőltetett gyakorlatokkal fejleszteni nem törekedtek. Az emberiség nagy diadalait nem tzmokkal és a pillanatnyi nagy sikerekre jörő atléta-erővel vívták ki, hanem kitartó munkával, nagy találmányokkal, nagy érzelmeikkel termékeny gondolatokkal. Izomerőből elég annyi, a mennyi az egészséges test harmonikus kifejlődésére szükséges és a mennyivel dolgainkat elvégezhetjük.

A műveltségnek ezen elemi fokozatait és eszközeit akartam ma előtérbe felemlíteni. A mint mondtam, hosszú útja van, sok állomása van. Ha Isten segít, tán nem lesz még alkalmam s művelt ember egyet és magasabb fokú, ennél fogva értékesebb tulajdonságairól is szólni.

Kedves ifjak! Mikor mi ezen az uton Isten-
adta tehetségeiteket fejleszteni kívánjuk
s bennetek a művelt ember lelki állapotának
magaslátára emelni: jöjjetek segítségünkre
ti is lelkesedéssel és komoly elhatározás-
tokkal. Gondoljatok arra az öröme, melyet
értetek aggodó és beáratott reménykedő jó
szüleiteknek haladástokkal szerezni fogtok.
Gondoljatok arra az élvezetre, melyet az
ember akkor érez, mikor memés czélért: a
maga tökéletesedéseért és jövőjeért való
küzdésben sikeresen győzi le a legnagyobb
nehézségeket, az értelem és akarat gyenge-
ségét. Gondoljatok arra hogy a magyar
nemzet jövő virágzásához erős elhatározásu,
munkabíró és fegyelmezett gondolkodásu
ferfiak kellenek.

Nagy volt hajdan a magyar, mikor hősi
harcokat tudott megvívni tengernyi ellen-
séggel. Fegyverének dicsősége beragyogja
törtelmünköt. Nagy erőt tud kifejteni ab-
ban is, hogy fényes szónoklatokban bizo-
nyítja és védelmezi történelmi jogát. És ha
megsem mondhatjuk el, hogy erős függet-
len és boldog nemzet vagyunk; akkor a régi
dicsőségben való jogos büszkélkedés, meg a
szóvitában való ügyesség melle meg kell
tanulnunk a jelen küzdelmeinek fegyverét,
a kitartó munkásságot. A pillanatnyi nagy
erőfeszítésekkel, melyek után, nagy fáradság
és nagy pihenés szokot következni, a
művelt nepek versenyében győzni nem lehet.
Itt állandó erőfeszítésre van szükség; ál-
landó harcot kell folytatni; állandó győzel-
met kell aratni a munka fegyverével. Ha
élvi és uralkodni akarunk; ha tekintélyvel
akarunk élni és uralkodni; ha nem akarjuk
összetett kézzel várni a vihart, mely a gyen-
geket elszétszórja örökre, a nagy világnak
minden részibe, hogy soha többé meg nem
látják egymást.

Méltóságos Elöljáróság! Tiszelt Közönség!
Volt szerencsém röviden kifejteni, hogy az
iskolai nevelés főcéljának a műveltségre
törekvő akarat edzését tartom. Ennek a
nemes czélnek lelkes szolgálatában való
közreműködésre kerem a kollegium méltó-
ságos elöljáróságát, kedves kartársaimat,
szülőket és ifjuságot, intézetünknek s az
ifjuságnak minden őszinte barátját. S ezen
kérelemmel az 1909-10. iskolai évet meg-
nyitom.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Üzlethelyiség Főtér 14. sz. alatt
azonnal hosszabb időre
= kiadó. =

Értekezni lehet **Lingner Györggyel.**

Sz. 5873—1909. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság
közölni teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által kép-
viselt Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár részvény-
társaság végrehajtónak, Sztán Áron marosszentkirályi
lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem
következtében a végrehajtási árverés 400 kor. tőke s jár.
kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. § alapján és
a 146. § értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék
területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében
levő a marosszentkirályi I. R. 28. sz. tkvben A + 1-6.
8. 9. r. sz. 365, 421, 502, 617, 799, 800, 860, 89, 90,
463. hr. sz. fekvőkből és a 7. r. sz. közönséglélekből járó
142/14788 részbeli végrehajtást szenvedő illető felerész
jutalékára 1645 kor., — továbbá a marosszentkirályi
I. R. 44. sz. tkvben A + 9. r. sz. 94 2. hr. sz. kertre
147 kor., — 10. r. sz. 316/1. hr. sz. szántó, 317/1/1.
hr. sz. rét 166 kor., — 11. r. sz. 449. hr. sz. szántó
327 kor., — 12. r. sz. 532 2. hr. sz. szántó 221 kor.,
— 13. r. sz. 609/2. hr. sz. szántó 266 kor., — 14. r.
sz. 846 1. hr. sz. szántó 847/1. hr. sz. kert 127 kor.
— 15. r. sz. 866/1. hr. sz. szántó 21 kor. kikiál-
tási árban, de a 9-15. r. sz. fekvőkre C. 2. a. özv.
Sztán Áronné javára bekebelezett 1/4 részbeni haszon-
élvezeti jog fentartásával a marosszentkirályi I. R. 134.
sz. tkvben A + 1. r. sz. 464 2. hr. sz. szántóra 65
kor., — a m.-sz.-királyi I. R. 136. sz. tkvben A +
1, 8. r. sz. 464/1, 579. hr. sz. fekvőkből végrehajtat
szendőt illető felerész jutalékára 112 kor., — a

m.-sz.-királyi I. R. 262. sz. tkvben A + 1. r. sz.
861. hr. sz. fekvőből végrehajtást szenvedő illető 8/9.
rész jutalékára 54 kor., — végre a m.-sz.-királyi II.
r. 136. sz. tkvben A + 1-2. r. sz. a. bevezetett közös
erdőből járó 14/15822. és közös legelőből járó 134/15822.
részbeli végrehajtást szenvedő illető felerész jutalékára 16
korona, összesen 3167 koronában megállapított kikiáltási
árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi
szeptember hó 24-ik napján délelőtt 8 órakor
Marosszentkirályi közösgébánál megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál
alacsonyabb áron el nem adtnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével
kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át kész-
pénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42. §-ban jel-
zett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban
a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi
LX. t.-cz. 170. § értelmében a bánatpénzt csak a
bírósnál előleges elhelyezéséről kiállított elismer-
vényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka
szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár
ugyanannyi százalékaig kiegészíteni, — mert elleneset-
ben az árverés az 1908. évi XLI. t.-cz. értelmében fog
folytatattani.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Nagyenyeden, 1909. évi augusztus hó 6-án.

Weiner Sándor,

kir. járásbíró.

199 1-1

13231—1909. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Szent-Mihály

országos vásárf. évi szeptember 23-ától bezáró-
lag szept. 27-éig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az
országos vásárra szeptember 23-tól, csü-
törtökön reggel 5 órától kezdve meg
van engedve.

Temesvárott, 1909. évi július hó 7-én.

221 1-2 v

A városi főkapitányságtól.

Beé Ferencz, főkapitány.

Jól érett
saját termésű,
kitünő minőségű

csemegeszőlő

kapható napi árak szerint Nagyenyed
Szentkirály-uteza 114. szám alatt
LINGNER GYÖRGY-nél. Telefon
szám 15.

5 kilós postacsomag 4 kor. bérmentve
az ország bármely részébe küldetik

A t. hölgyközönség szives figyelmébe!Országszerte feltűnést keltenek, árak és ízlés
tekintetében**WEINER MÁTYÁS**

BUDAPEST, VI, Andrassy-ut 3.
divatruházának gyapju-, szövet- és mosóáru
újdonságai.

Raktárra érkeztek:

Homespun, Setland, Diagonal, chowlot,
Noppe, Ottoman, Cotelain, Kammgarn és
Rips gyapjukelme **48 kr.-tól 4.50-ig.**
újdonságok, métere
Blouse- és pongyola- **65 kr.-tól feljebb.**
kelmék, bárnyok
Óriási választékban angol Flanellek, Ten-
nis-kelmék, nyomott és szövött Barchetek
métere **19 kr.-tól 75-ig.**

Csipkeszőve-újdonságok, léghimiz sek, szlu-
házi endők és fátolok stb. stb.Mintákat vidékre kívánatra készséggel küld.
20 koronán felüli megrendeléseket bérmentve
szállít. 220 1-5

KÁVÉHÁZ MEGNYITÁS!

Ma vasárnap, f. hó 12-én, Nagyenyeden
Fő-tér 8-dik szám alatt megnyílik az

EMKE KÁVÉHÁZ

mely Seifert H. és fia budapesti cég, cs. és
kir. udvari szállító által a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően, a fővárosi kávéházak mintá-
: : : : : jára lett berendezve. : : : : :

A megnyitáson Káló Géza zenekara játszik.

**Hűdeg buffet, kitünő erdélyi borok, két leg-
ujabb amerikai billiárdasztal, kitünő olvasó- és
játéktérterem áll a n. é. közönség rendelkezésére.**
Nem kimélve a költséget, hogy a n. é. közönségnek módot
nyujtsak arra, hogy mindenki megtalálja a kellő szórakozást,
miért is b. pártfogásukat kéri
tisztelettel

SCHWARCZ JENŐ.

222 1-1

Sz. 4723—1909. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt Magyarigeni Erdélyhegyalja takarékpénztár részvénytársulat végrehajtható, — Korlács Juon és neje Toderios Szavéta felsőgáldi lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 145 kor. tőke s jár. kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbíró kerületében levő az felsőgáldi 243. sz. tjkvben A + 1. r. sz. 4439. hr. sz. szántó, 4440. szőlőre 274 kor., — továbbá a f.-gáldi 555. sz. tjkvben A + 1. r. sz. 4471/2. hr. sz. időközben Lupsán Miklósné szül. Trif Anna nevére bekebelezett szőlőre 82 kor., — a f.-gáldi 603. sz. tjkvben A + 1. r. sz. 1671 hr. sz. kaszálóból Toderios Szavéta, Korlács Juonnét illető felelő részére a C. 1—2. a. Balosz Stefan és neje Munka Szofia javára bekebelezett kikötmények és C. 6. a. Toderios Dumitru javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával 9 kor., — az A + 2—4, 5. r. sz. 4555, 4558, 4465a, 4657, 4660. hr. sz. fekvőkbel ugyanezt illető felerész jutalékára, de a C. 16. a. Toderios Dumitru javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával 389 kor., — végre a 603. sz. tjkvből időközben az 1100. sz. tjkvben A + 1. r. sz. a. átjegyzett 4758a. hr. sz. ingatlanból Toderios Szavétát illetett jelenleg Valea János az Eremiásé nevén álló felerész jutalékra a C. 3. a. Toderios Dumitru javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával 8 kor., összesen 762 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

1. A fennebb megjelölt ingatlanok az 1909. évi október hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor Felsőgáld községében megrendezésre kerülő nyilvános árverésen a hirdetményben körülírt ingatlanok a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adatnak.

2. Árverezni szándékozók végrehajtható kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10 %-át bánatpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42. §-ban jelzett arányammal számított óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX. t.-cz. 170 §. értelmében a bánatpénzt csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

3. Vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni, mert ellenesetben az árverés az 1908. évi XLI. t.-cz. 25. §-a értelmében fog folytatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi hatóságtól.
Nagyenyeden, 1909. évi június 16-án.

Weiner Sándor,

kir. járásbíró.

193 1—1

23/909. szám.

lőteny. biz. eln.

Alsófehérvármegye Lőtenyészti bizotts. Elnökétől.

Hirdetmény.

Alulírott lőtenyész bizottsági elnök ezennel közhírré teszi, hogy a m. k.r. földmívelésügyi minisztérium kegyes adománya folytán **1909. évi szeptember 19-én** délelőtt 10 órakor Nagyenyeden a baromvásártéren **lődijazás** fog tartatni.

A díjak következőleg vannak megállapítva:

I. Sikerült szopós csikóval bemutatott anyakanczáért: 1-ső díj 60 korona; 2-ik díj 45 korona; 3-ik díj 30 korona; 4-ik díj 15 korona. I-ső osztály összege 150 korona.

II 1—2 éves kanczacsikóért: 1-ső díj 25 korona; 2-ik díj 20 korona; 3-ik díj 15 korona; 4-ik díj 10 korona; II. osztály összege 70 korona.

III. 3 éves kanczacsikóért: I-ső díj 100 korona; 2-ik díj 75 korona; 3-ik díj 50 korona; 4-ik díj 25 korona; III-ik osztály összege 250 korona.

IV. A legjobban gondozott ló gondozójának: I-ső díj 15 korona; 2-ik díj 10 korona; 3-ik díj 5 korona; IV. osztály összege 30 korona.

A lovak egy évi tulajdonjoga szükség esetén községi előjárásági bizonyítvánnyal igazolandó.

Az 1, 2 és 3 éves méncsikók és herétek a díjazásból ki vannak zárva.

A ló eltartásáról minden tulajdonos maga tartozik gondoskodni.

Nagyenyed, 1909. évi augusztus 30-án.

Br. Bánffy Kázmír,

lőteny. biz. elnök.

218 2—3

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölcsönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A. 5 1/2 %** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 20.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
- b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 08 f.
- B. 5 1/2 %** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 44 1/2 évi törlesztésnél (89 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 01 f.
- b) 27 1/2 évi törlesztésnél (55 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 35 K. 07 f.
- C. 3 1/2 %** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 3000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
- b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
- c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- D. 6 %** kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
- b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
- c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
- d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra fizetendő 1 % törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Kiváló minőségű vadászfegyverek,
revolverek,
Elsőrendű gramfonok,
cimbalmok,
hegedűk,
citerák,
fuvolák,

harmonikák
és egyéb hangszerek,
Modern fényképező gépek,
látosövek,
alpaca ezüst készletek,
bőröndök,
és az összes magyar szépirodalmi művek

csekély havi részletfizetés mellett
beszerezhetők

Aufrecht és Goldschmied b.t.
nagyáruházában

Budapest, Rákóczi-út 26.

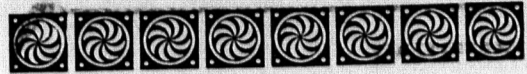
Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

**Aki legjobban szerkesztett,
teljesen független nagy
napilapot járattatni óhajt, fizesse elő
Az Ujság-ot!**

Előfizetési árak: „Az Ujság“ terjedelme
rendesen 28—32—36 oldal. Vasárnap és ünnepnapokon 60—100 oldal.

Egész évre . . . K 28.—
Félévre . . . „ 14.—
Negyedévre . . . „ 7.—
Egy hónapra . . . „ 2.40

Megrendelési cím:
Az Ujság kiadóhivatala
Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

Marosújvári Takarékpénztár r.-t.

Alapítke 200,000 kor. Tartalékalap 22,000 kor.

Tárczában levő új részvényeiből elad darabonként 115 koronáért.

Váltókat teszámitól. **Ad és vesz** értékpapirokat. **Fizetéseket teljesít** bel- és külföldön. **Betéteket** elfogad 5% kamat mellett, a betét kamatadót az intézet fizeti. **Kölcsön kamatláb** 1000 koronáig 8%, 2000 koronáig 7 1/2%, 2000 koronán felül 7%. Elsőrendű váltók 5000 koronán felül megegyezés szerint. **Törlesztéses jelzálogkölcsönök** 500 koronán felül felértékig földbirtokra adtuak.

Nyitva d. e. 9-12, d. u. 3-5 óra közt.
181 3-h v

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.

Részvénnyitke 400,000 kor. Tartalékalap 210,000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.

Vásárol és elad értékpapirokat.

Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.

Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett teszámitól le.

Allandó betétet a legkedvezőbb kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll
hétköznap
d. e. 9-12-ig,
d. u. 3-4-ig.

Üzletfeleink
részére telefon
bevezetve
14. szám alatt.

Új asztalos-műhely.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy Nagyenyeden

műasztalos-műhelyt nyitottam.

Készítek mindenféle asztalos munkákat a legjutányosabb áron; **háló-, ebédlő és szalonberendezéseket** a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelben. Rájzók szerint külön egyes darabok is kaphatók.

A nagyérdemű közönség szíves partfogását kérem kiváló tisztelettel

OROSZ JÓZSEF, műasztalos

Nagyenyeden, Baromvásár-tér 8. szám.

178 6-6

utazik most minden földbirtokos, kinek a követő ültetési lényen

szőlőültványra

vagy **faiskolai termékekre**

lesz szüksége, hogy nagy terjedelmű telepeink ez idei igazán ideális szép és egészséges fejlődéséről személyes meggyőződést szerezhesen.

Minden látogatónak, ki érkezett előzetesen bejelentli fogatunkat díjmentesen bocsátjuk rendelkezésére.

Diszárjegyzék ingyen és bérmentve.

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőültványtelepek.

85 1-

Az erdélyi viszonyoknak legjobban megfelelő ekék, sorvetők- és tengersizártépő-gépek, borsajtók és szőlőzuzók, továbbá műtrágya, zsákok, ponyvák és olajok megtisztító minőségben beszerezhetők a

Székely Gazdák Szövetkezete

201 2-5

Központ: Marosvásárhely. — Fiókok: Székelyudvarhely — Szepsiszentgyörgy.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland Cementet ajánl olesó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható KLEMM PÁL czégnél Szentkirály-utca 128.

20 1-

A villamosvilágítás Nagyenyeden

Nemsokára megindul, minek folytán a már nagy számban megrendelt csillárok és lámpák t. megbízóimnak szállíttatni fognak. Mielőtt tehát most még teljes választékom lepadna, tisztelettel meghívom az érdeklődőket annak megtekintésére

Főtér 5. szám alatti szaküzletembe.

47 1-

A Ditmar-Brünner-féle budapesti legjobb híru lámpagyár raktárosa

WINKLER JÁNOS.

Nyomatott a Nagyenyei Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.